

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

**Одговори на примједбе, коментаре и приједлоге достављене у оквиру
јавне расправе о нацрту Одлуке о управљању каматним ризиком у
банкарској књизи и пратећих упутстава**

Бања Лука, децембар 2023. године

УВОД

Дана 09.10.2023. године Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) је писаним путем обавијестила банке са сједиштем у Републици Српској да је објављен нацрт Одлуке о управљању каматним ризиком у банкарској књизи (у даљем тексту: Одлука), са пратећим Упутством за примјену стандардизованог и поједностављеног стандардизованог приступа мјерењу каматног ризика у банкарској књизи (у даљем тексту: Упутство) и Упутством за попуњавање извјештајних образаца за каматни ризик у банкарској књизи на интернет страници Агенције (www.abrs.ba), у одјељку Прописи у припреми.

Мишљења, приједлози и примједбе на предложене нацрте могли су се доставити до 09.11.2023. године на *e-mail* адресу regulativa@abrs.ba.

У току јавне расправе запримили смо питања од стране банака, те смо сваком питању приступили са дужном пажњом, и након разматрања и усаглашавања дали додатна појашњења кроз одговоре на питања или извршили корекције гдје је то сматрано потребним.

1. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу - Одлука

Појмови Члан 2.

Појмови који се користе у овој одлуци и подзаконским прописима који се доносе на основу ове одлуке имају сљедећа значења:

7) **Значајна валута** је свака валута која чини више од 5% укупне финансијске имовине или обавеза у банкарској књизи. Значајном валутом сматра се и валута које чини мање од 5% укупне финансијске имовине или обавеза у банкарској књизи, ако збир имовине или обавеза по свим валутама које су укључене у израчун чини мање од 90% укупне финансијске имовине или обавеза у банкарској књизи, искључујући ставке које нису каматно осјетљиве.

...

24) **Стопа пролазних салда** (енгл. *pass-through rate*) значи проценат промјене тржишне каматне стопе додијељен депозитима, односно који ће се пренијети на клијенте, како би се омогућило да банка одржи исти ниво стабилних депозита уз непромијењен ниво каматних стопа.

1.1. Коментари и упити у јавној расправи

1.1.1. Питање/коментар/сугестија

Достављена су питања везано за дефиницију из члана 2. став 1. тачка 7. Одлуке, односно шта чини имовину укључену у израчун (да ли се ради о укупној имовини у банкарској књизи или о каматно осјетљивој имовини), те с обзиром на саму дефиницију уколико збир валута које су значајне, односно чије учешће прелази 5%, чини мање од 90% (нпр. збир учешћа валуте EUR и KM износи 83%, док је учешће валуте USD 4% и CHF 3%) укупне финансијске имовине или обавеза у банкарској књизи, да ли се у контексту дефиниције у обзир узима само валута (валуте) чије је наредно учешће највеће да би се прешао или досегнуо праг од 90% (у датом примјеру валута USD са учешћем од 4% и валута CHF са учешћем 3%)?

1.1.2. Одговор

Чланом 2. став 1. тачка 7. Одлуке дефинише се појам значајне валуте у контексту управљања каматним ризиком у банкарској књизи, односно примјене валутно специфичних шокова у израчуну промјене економске вриједности капитала и нето каматног прихода. Према дефиницији ријеч је о свакој валути која чини више од 5% укупне финансијске имовине или обавеза у банкарској књизи, не само каматно осјетљиве имовине. Уколико, међутим, збир имовине или обавеза по свим валутама које су укључене у израчун чини мање од 90% каматносно финансијске имовине или обавеза у банкарској књизи, тада ће се значајном валутом сматрати и валуте које чине мање од 5% укупне финансијске имовине или обавеза у банкарској књизи.

Иако се као првобитни критеријум ове дефиниције поставља учешће имовине и обавеза у укупној банкарској књизи, циљ јесте да се истом обухвати што већи проценат каматносно имовине и обавеза са својим валутним специфичностима и економским обиљежјима конкретне валуте. Даље, разумјевање банке је исправно, односно у обзир се узимају валуте чије је наредно учешће највеће да би се досегнуо или прешао праг од 90% каматносно финансијске имовине или обавеза (валуте USD и CHF би се у овом примјеру такође сматрале значајним валутама).

1.1.3. Питање/коментар/сугестија

Достављена су питања везано за појашњење дефиниције стопе пролазних салда, односно која тржишна стопа и у којем периоду (да ли само тренутна) ће се сматрати релевантном како би се утврдио проценат промјене тржишне каматне стопе додијељен депозитима, да ли банка треба да развије интерну методологију за њен израчун, те приједлог да се дефинише формула за обрачун исте.

1.1.4. Одговор

Стопа пролазних салда, на начин како је дефинисана чланом 2. став 1. тачка 24. Одлуке у контексту управљања каматним ризиком у банкарској књизи, користи се да би се стабилни дио депозита без уговореног рока доспијећа декомпоновао на константну и промјенљиву компоненту. Иако каматне стопе на депозите без уговореног рока доспијећа становништва и правних лица, изузев финансијских клијената, обично нису директно повезане са тржишним каматним стопама већ зависе од других фактора (ликвидности, маркетиншке стратегије банке, тржишне конкуренције и др.) стопа пролазних салда представља однос у којем банке прилагођавају своје каматне стопе на депозите без уговореног рока доспијећа промјенама каматних стопа на тржишту (нпр. међубанкарске каматне стопе, локални подаци о стопама на депозите по виђењу који се званично објављују).

Да би се утврдиле предметне компоненте (константна и промјенљива) на начин дефинисан чланом 5. Упутства, потребно је интерном методологијом обухватити и стопе пролазних салда. Дате стопе, које се добијају моделирањем, треба да одражавају онај удио стабилних депозита код којих ће доћи до поновног вредновања усљед промјене стопа на тржишту. Иако један од најчешћих начина моделирања ових стопа јесте модел корекције грешке (енгл. *Error Correction Model* - ЕСМ), Агенција сматра да ће банке индивидуално одредити најприхватљивији начин одређивања ових стопа.

Банке требају мјерити предметне стопе као одговор на промјену каматних стопа током временског хоризонта који сматрају релевантним или онолико колико је потребно да се ефекти промјене тржишних стопа пренесу на клијенте банке.

2. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Одлука

Склоност ка преузимању каматног ризика у банкарској књизи

Члан 4.

(2) Банка која је значајно изложена ризику одступања, ризику основе или ризику опције дужна је утврдити склоност ка преузимању ризика у односу на сваку од тих подкатегија каматног ризика у банкарској књизи, односно дужна је успоставити лимите за сваку од тих подкатегија.

2.1. Коментари и упити у јавној расправи

2.1.1. Питање/коментар/сугестија

Достављено је питање банке везано за одређивање значајне изложености на примјеру ризика опције из члана 4. став 2. Одлуке.

2.1.2. Одговор

Према члану 9. став 1. Одлуке банка је дужна идентификовати и мјерити све компоненте каматног ризика у банкарској књизи наведене у члану 2. став 1. т. 4-6. Одлуке, између осталог и ризик опције. Идентификовање и мјерење појединачне компоненте, а у контексту ризика опције, банка врши

првенствено кроз сагледавање волумена инструмената са аутоматским и бихевиоралним опцијама минимално на начин дефинисан Одлуком и Упутством. Уколико се на примјер за инструменте са бихевиоралним опцијама као што су кредити са фиксном каматном стопом са могућношћу пријевремене отплате утврде значајни износи пријевремене отплате (примјеном условне стопе пријевремене отплате), само трајање тих инструмената, као и цјелокупне активе, је скраћено. Уколико предметне изложености представљају значајан дио портфолија банке, у контексту управљања каматним ризиком у банкарској књизи, банка успоставља лимите и за подкатегорију ризика опције.

3. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Одлука

Систем лимита изложености

Члан 5.

Банка је дужна успоставити и лимите којима се ограничава изложеност каматном ризику у банкарској књизи у складу са дефинисаном склоношћу за преузимање ризика и обезбиједити њихово досљедно провођење, а посебно слједеће:

...

4) извјештавање управе и надзорног одбора о мјерама ризика потребно је проводити најмање на кварталној основи, а извјештај треба садржати упоредни преглед тренутних изложености са успостављеним лимитима.

3.1. Коментари и упити у јавној расправи

3.1.1. Питање/коментар/сугестија

Достављено је питање везано за форму извјештавања органа управљања из члана 5. став 1. тачка 4. Одлуке, односно да ли је потребно припремати посебан извјештај који се односи само на управљање каматним ризиком или се извјештавање може обављати у оквиру редовног кварталног обједињеног извјештаја о ризицима који се доставља надзорном одбору?

3.1.2. Одговор

Извјештавање из члана 5. став 1. тачка 4. Одлуке може се обављати у оквиру редовног кварталног обједињеног извјештаја о ризицима који се доставља надзорном одбору банке. Међутим, додатно напомињемо да су обавезни елементи кварталног извјештавања према управи и надзорном одбору о управљању каматним ризиком у банкарској књизи дефинисани и чланом 20. Одлуке.

4. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Одлука

Мјерење каматног ризика у банкарској књизи

Члан 8.

- (2) У мјерењима каматног ризика у банкарској књизи банка је дужна примјењивати стандардизовани приступ, који ће користити и за потребе извјештавања Агенције. У зависности од величине, сложености активности и ризичног профила банка може додатно примјењивати и сопствене калкулације и претпоставке, односно властите интерне моделе.
- (3) Уколико Агенција оцијени да стандардизовани приступ из става 2. овог члана није адекватно примијењен, може банци наложити примјену поједностављеног стандардизованог приступа.

4.1. Коментари и упити у јавној расправи

4.1.1. Питање/коментар/сугестија

Достављено је питање банке везано за примјену члана 8. ст. 2. и 3. Одлуке, имајући у виду разлике у величини банака, те сложености активности и ризичног профила, односно да ли су све банке на почетку извјештавања у обавези да примјењују сложени стандардизовани приступ, а тек приликом накнадних контрола неке банке могу примјењивати поједностављени умјесто стандардизованог приступа?

4.1.2. Одговор

Прописивањем обавезе примјене стандардизованог приступа намјера Агенције је била међусобна упоредивост и исти критеријуми приликом мјерења каматног ризика у банкарској књизи за све банке у Републици Српској. Иако је стандардизовани приступ сложенији и захтијева дужи период имплементације, поједностављени стандардизовани приступ у поређењу не представља значајније поједностављење, али је у правилу доста конзервативнији. Самим тим, примјена поједностављеног стандардизованог приступа, која се сматра неповољнијом опцијом за банке, претпоставља се једино у случају неадекватне имплементације стандардизованог приступа која би се установила кроз надзор.

5. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Одлука

Методe за мјерење каматног ризика у банкарској књизи

Члан 9.

(2) У зависности од величине банке, те сложености њених активности и ризичног профила, банка треба употребљавати низ квантитативних алата који одговарају њеној изложености ризику. Банка треба у потпуности разумјети ограничења сваког употребљеног квантитативног алата, као и посљедице различитих рачуноводствених третмана и трансакција из банкарске књиге.

5.1. Коментари и упити у јавној расправи

5.1.1. Питање/коментар/сугестија

Достављено је питање банке везано за квантитативне алате који се требају употребљавати за мјерење компоненти каматног ризика, а што је наведено у члану 9. став 2. Одлуке.

5.1.2. Одговор

За потребе мјерења каматног ризика у банкарској књизи банке у Републици Српској минимално су дужне да имплементирају стандардизовани приступ мјерењу, укључујући све метрике, моделе и квантитативне алате које примјена тог приступа подразумијева. Оне банке које сагледавањем свих аспеката каматног ризика у банкарској књизи, а узимајући у обзир своју величину, те сложеност активности и ризичног профила, сматрају да свеобухватно управљање предметним ризиком изискује додатне алате, дужне су да исте развију, примјењују и разумију.

За сваку компоненту каматног ризика постоји више квантитативних алата и модела, тачније приступа мјерењу. На примјер, поред минимално прописаног чланом 9. став 1. Одлуке, банке могу, за потребе мјерења каматног ризика у банкарској књизи, користити и индикатор вриједности базног

поена (енгл. *Point value 01- PV01 of equity* или *Basis Point Value - BPV*) који изражава апсолутну промјену капитала која резултује из паралелног помака криве приноса од 0,01%.

За интерне потребе и израчун интерних капиталних захтјева, а према захтјевима члана 16. став 5. Одлуке банке су дужне употребљавати системе мјерења и различите шокове и сценарије каматних стопа који су прилагођени ризичном профилу банке, како би се квантификовао потенцијални распон ефеката каматног ризика у банкарској књизи у неповољним условима.

6. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу - Одлука

Управљање моделима за каматни ризик у банкарској књизи

Члан 10.

(6) Банка може екстернализовати израду и/или валидацију модела за управљање каматним ризиком у банкарској књизи, под условом да су ти модели на адекватан начин прилагођени специфичностима банке, и у том случају дужна је провести поступак у складу са одредбама Одлуке о управљању екстернализацијом прије употребе модела. Банка је дужна обезбиједити одговарајућу документацију о употреби модела развијеног и/или валидираног од треће стране и о свим посебним прилагођавањима. При томе, банка треба у потпуности разумјети аналитику, претпоставке и методологију коришћеног модела, те осигурати да су оне на адекватан начин интегрисане у опште системе и поступке управљања ризицима банке.

6.1. Коментари и упити у јавној расправи

6.1.1. Питање/коментар/сугестија

Достављено је питање банке везано за примјену одредбе члана 10. став 6. Одлуке, односно да ли је у случају екстернализације развоја и одржавања модела консултантској кући, потребно да компанија независна од развоја модела или банка ураде валидацију модела.

6.1.2. Одговор

Као што је наведено кроз члан 10. став 1. Одлуке, валидацију модела је потребно радити независно од развоја модела, односно уколико су модели развијени интерно банка је дужна обезбиједити да организациона јединица или функција независна од развоја модела провјери и валидира процес утврђивања улазних података, претпоставке, методологију моделирања, те резултате модела. Исти захтјеви важе и у случају да је модел развијен од стране консултантске куће, односно исти би се требао валидирати независно од куће која је модел иницијално развила (нпр. унутар банке или од стране друге консултантске куће).

7. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Одлука

Сценарији шокова каматних стопа за континуирано управљање

Члан 14.

(1) Банка је дужна редовно мјерити своју изложеност каматном ризику у банкарској књизи у погледу различитих мјера каматног ризика у банкарској књизи у различитим сценаријима каматних шокова за потенцијалне промјене у нивоу и облику безризичних кривих приноса каматних стопа, те промјена у односима међу различитим референтним каматним стопама (тј. ризик основе). Банка је дужна проводити мјерење барем једном тромјесечно, а у периоду повећане волатилности каматних стопа или повећаног нивоа каматног ризика у банкарској књизи и чешће.

...

(3) Банка је дужна процијенити изложености у свакој значајној валути у којој има позиције у инструментима осјетљивим на каматне стопе. Што се тиче изложености у значајној валути, сценарији каматних шокова требају бити валутно специфични и усклађени са основним економским обиљежјима те валуте.

7.1. Коментари и упити у јавној расправи

7.1.1. Питање/коментар/сугестија

Достављено је питање банке везано за начин квантификације повећане волатилности каматних стопа и повећање каматног ризика у банкарској књизи у члану 14. став 1. Одлуке.

7.1.2. Одговор

Чланом 14. став 1. Одлуке дефинише се, између осталог, минимална динамика мјерења каматног ризика у банкарској књизи. Оно што се наглашава је да је у условима повећане волатилности каматних стопа или повећаног нивоа каматног ризика потребно повећати динамику мјерења ради адекватнијег управљања предметним ризиком. Оба критеријума би се требала интерно дефинисати на начин да у случају да до истих дође, долази и до потребе за чешћим мјерењима ризика. У претходном периоду, као последица геополитичких дешавања, забиљежена је већа волатилност каматних стопа, што би у случају понављања у будућем периоду свакако био окидач за учесталије мјерење каматног ризика у банкарској књизи. Што се тиче критеријума повећања каматног ризика у банкарској књизи, исти би се требао пратити минимално примјеном стандардизованог приступа, те сопственим методологијама који су прилагођени ризичном профилу банке у контексту утврђивања интерних капиталних захтјева. Уколико, на примјер, код примјене стандардизованог приступа, негативна промјена економске вриједности капитала или једногодишњег нето каматног прихода буде приближна прописаним праговима из члана 15. Одлуке, исто би указало на потребу учесталијег мјерења датог ризика.

7.1.3. Питање/коментар/сугестија

Достављено је питање банке да ли шокови по валутама не смију бити јединствени (једно помјерање криве приноса), а везано за примјену члана 14. став 3. Одлуке?

7.1.4. Одговор

Банка, након што је процијенила изложености по свим значајним валутама на начин дефинисан чланом 2. став 1. тачка 7. Одлуке, дужна је, за потребе мјерења каматног ризика у банкарској књизи, користити различите неризичне криве приноса, као и различите сценарије каматних шокова. За потребе примјене стандардизованог приступа за валуту ВАМ, банке би као неризичну криву приноса требале користити криву приноса са Бањалучке берзе узимајући у обзир да се иста конструише на бази дужничких хартија од вриједности Републике Српске и представља најбољи репер очекиваног приноса у односу на рок доспијећа инструмената. За валуту EUR то би била крива приноса земаља Еврозоне са ААА обвезницама. Појединачни шокови из члана 10. Упутства (који се надодају на неризичну криву приноса) рачунају се на бази задатих паралелних, краткорочних и дугорочних шокова по појединачним валутама у члану 9. Упутства, чиме се постиже валутна специфичност сценарија каматних шокова.

8. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Одлука

Стандардизовани приступ и супервизорски тест нетипичних вриједности Члан 15.

(2) Банка је дужна редовно, а најмање на кварталној основи, израчунавати:

1) ефекат паралелних, краткорочних и дугорочних шокова (шест сценарија прописаних у члану 14. став 4. ове одлуке) на њену мјеру економске вриједности капитала,

2) ефекат паралелних шокова (два сценарија прописана у члану 14. став 4. т. 1. и 2) на њену мјеру зараде, односно једногодишњи нето каматни приход.

(3) Ако је пад економске вриједности капитала из става 2. тачка 1. овог члана већи од 15% основног капитала банке по било ком од шест сценарија, банка је дужна одмах о томе обавијестити Агенцију.

(4) Ако је пад једногодишњег нето каматног прихода банке из става 2. тачка 2. овог члана већи од 2,5% основног капитала банке, а као посљедица два супервизорска шока, банка је дужна одмах о томе обавијестити Агенцију.

8.1. Коментари и упити у јавној расправи

8.1.1. Питање/коментар/сугестија

Достављен је приједлог банке да се двије промјене које су дефинисане чланом 15. ст. 3. и 4. Одлуке мјере у односу на регулаторни капитал, а не у односу на основни капитал банке.

8.1.2. Одговор

Узимајући у обзир да регулаторни капитал може садржавати инструменте који су каматно осјетљиви (нпр. субординисани дуг) и који се за потребе стандардизованог приступа третирају као каматно осјетљиве обавезе, исто није могуће уважити. Додатно напомињемо да је дефинисање нових стандарда у дијелу управљања каматним ризиком у банкарској књизи дио процеса приближавања банкарских стандарда и пракси у Републици Српској онима у Европи и свијету, а да се европским смјерницама и базелским документима промјена економске вриједности капитала и нето каматног прихода посматра у односу на основни капитал.

9. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Одлука

Прелазне и завршне одредбе

Члан 21.

(1) Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“, а примјењује се од датума xx.xx.202x. године.

(2) Банке су дужне ускладити своје пословање са одредбама ове одлуке до xx.xx.xxxx. године.

9.1. Коментари и упити у јавној расправи

9.1.1. Питање/коментар/сугестија

Достављени су приједлози банака везано за почетак примјене предметне Одлуке из члана 21. Одлуке, и то 30.06.2025. године или 30.06.2025. године са могућношћу додатних 12 мјесеци прелазног периода.

9.1.2. Одговор

Узимајући у обзир комплексност новог регулаторног оквира за управљање каматним ризиком у банкарској књижи, Агенција сматра приједлоге банака разумним, те ће као почетак примјене Одлуке бити дефинисан датум 30.06.2025. године, са шест мјесеци тестног извјештавања (до 31.12.2025. године).

1. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Упутство

Распоређивање новчаних токова у временске разреде за потребе утврђивања економске вриједности капитала

Члан 3.

(2) Распоред новчаних токова у временске разреде утврђује се према броју дана преосталом до доспијећа финансијског инструмента или до сљедеће промјене каматне стопе рачунајући од извјештајног датума.

1.1. Коментари и упити у јавној расправи

1.1.1. Питање/коментар/сугестија

Достављено је питање банке по којем принципу се врши распоређивање каматно осјетљивих позиција активе (нпр. кредита), бруто или нето?

1.1.1. Одговор

Распоред новчаних токова у временске разреде врши се по нето принципу.

2. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Упутство

Депозити без уговореног рока доспијећа

Члан 5.

(2) Депозите из става 1. овог члана, изузев депозита финансијских клијената, банка је дужна декомпоновати на стабилни и нестабилни дио, користећи историјске податке о промјенама постојећих депозита које су узроковане промјенама безризичних каматних стопа за период од најмање 10 претходних година.

2.1.1. Питање/коментар/сугестија

Достављени су приједлози банака да се рок од 10 година из члана 5. став 2. Упутства скрати на три до пет, те седам година, с обзиром да једна банка интерно користи временски период од седам година, односно једна банка сматра предложени период прихватљив и са аспекта моделирања и релевантности података за потребе моделирања.

2.1.2. Одговор

Узимајући у обзир да намјера предметне одредбе да се у декомпоновању депозита без уговореног рока доспијећа користе историјски подаци о кретањима неризичних каматних стопа у најмање претходних 10 година јесте да се обухвате све могуће волатилности предметних стопа и евентуални каматни шокови у посматраном периоду, као и да је исто прописано базелским и европским документима, приједлоге банака у смислу датих образложења, није могуће уважити. Додатно напомињемо да када се посматра неризична крива за валуту ВАРМ и њено кретање током периода, највеће стопе приноса забиљежене су управо у периоду преко седам претходних година.

Међутим, уважавајући постојање специфичних околности (као што је нпр. непостојање података банке за период од најмање 10 претходних година или сл.) Агенција ће допунити предметну одредбу, те ће иста гласити:

„Депозите из става 1. овог члана, изузев депозита финансијских клијената, банка је дужна декомпоновати на стабилни и нестабилни дио, користећи историјске податке о промјенама постојећих депозита које су узроковане промјенама безризичних каматних стопа за период од најмање 10 претходних година. Изузетно, уважавајући постојање специфичних околности, банка је дужна користити серије података које има на располагању, те исто адекватно образложити.“

3. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Упутство

Кредити са фиксном каматном стопом са могућношћу пријевремене отплате

Члан 6.

(2) Банка је дужна, за потребе основног сценарија, утврдити и кроз вријеме досљедно примјењивати условну стопу пријевремене отплате по значајној валути. Дата стопа треба да одражава годишње очекиване пријевремене отплате за сваку појединачну групу хомогених производа, те да буде одређена на основу историјског посматрања пријевремених отплата кредита (које је конзистентно кроз вријеме) и очекиваних каматних стопа на тржишту.

3.1. Коментари и упити у јавној расправи

3.1.1. Питање/коментар/сугестија

Достављена су питања банке везано за члан 6. став 2. Упутства, односно временски период који је потребно узети у обзир за потребе историјског посматрања, те шта се подразумева под појмом условна стопа и хомогени производ.

3.1.2. Одговор

Условна стопа пријевремене отплате подразумева проценат пријевремених отплата кредита са фиксном каматном стопом на годишњем нивоу условљен очекиваним стопама на тржишту, а која се

треба утврдити за појединачне групе хомогених производа и по значајним валутама. Група хомогених производа у овом случају би се требала одредити узимајући у обзир сличне карактеристике у погледу бихевиоралне компоненте пријевремене отплате. Односно, начин распоређивања података за потребе утврђивања условних стопа пријевремених отплата ће, поред валуте, зависити и од врсте самог производа и евентуално рочности (нпр. хипотекарни кредити, потрошачки кредити и сл.). Што се тиче временског периода који је потребно узети у обзир за потребе историјског посматрања, исти би требао обухватити циклично кретање каматних стопа на тржишту (период нижих и виших каматних стопа) да би се утврдило и понашање клијената банке као одговор на таква кретања.

4. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Упутство

Орочени депозити са могућношћу пријевременог разорочења

Члан 7.

(4) Банка треба да, за потребе основног сценарија, изврши процјену стопа пријевремено разорочених депозита на основу историјског посматрања појединачних група хомогених производа, које је конзистентно кроз вријеме, а за сваку значајну валуту појединачно. Наведена стопа треба да одражава кумулативна очекивања пријевремених разорочења током уговореног трајања орочених депозита, а који ће бити распоређени у временском разреду „преконоћно“.

4.1. Коментари и упити у јавној расправи

4.1.1. Питање/коментар/сугестија

Достављена су питања банке везано за примјену члана 7. став 4. Упутства, односно који временски период је потребно узети у обзир за потребе историјског посматрања приликом процјене стопа пријевремено разорочених депозита, те шта се подразумева под појмом „које је конзистентно кроз вријеме“.

4.1.2. Одговор

Процјена стопе пријевремено разорочених депозита у члану 7. Упутства је по својој суштини слична процјени стопе пријевремене отплате кредита из члана 6. Упутства, с тим што се у случају ове стопе утврђује кумулативна, а не годишња стопа. Што се тиче временског периода који је потребно узети у обзир за потребе историјског посматрања, важи исто као и у случају условне стопе пријевремене отплате кредита. Начин процјене предметне стопе треба да буде конзистентан кроз вријеме, односно да банка на истовјетан начин врши израчун предметних стопа по групама хомогених производа и по значајним валутама, а што је захтјев и у случају стопе пријевремене отплате кредита.

5. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Упутство

Параметризација сценарија каматних шокова

Члан 10.

1) Када је за сваку валуту c одређена величина паралелних, краткорочних и дугорочних тренутних шокова на неризичну каматну стопу, примјењују се сљедеће параметризације шест сценарија каматних шокова:

1) Паралелни шок каматних стопа на валуту c : константни паралелни шок раста или пада по свим временским разредима:

$$\Delta R_{\text{паралелни},c}(t_k) = \pm \bar{R}_{\text{паралелни},c}$$

при чему је: $\Delta R_{\text{паралелни},c}$ = промјена каматне стопе по паралелном шоку за валуту c ;

t_k = средња тачка (у времену) k -тог временског разреда;

$\pm \bar{R}_{\text{паралелни},c}$ = каматна стопа увећана или умањена за константни износ базних поена по паралелном шоку за валуту c .

2) Краткорочни шок каматних стопа за валуту c :

$$\Delta R_{\text{кратки},c}(t_k) = \pm \bar{R}_{\text{кратки},c} \cdot e^{-tk/x}$$

при чему је:

$$x = 4,$$

t_k = средња тачка (у времену) k -тог временског разреда.

3) Дугорочни шок каматних стопа за валуту c :

$$\Delta R_{\text{дуги},c}(t_k) = \pm \bar{R}_{\text{дуги},c} \cdot (1 - e^{-tk/x})$$

при чему је:

$$x = 4, \text{ и}$$

t_k = средња тачка (у времену) k -тог временског разреда;

4) Шок поравнања и шок нагиба: укључују ротације у кривој приноса каматних стопа, за чији израчун се користе претходно израчунати краткорочни и дугорочни шокови каматних стопа:

$$\Delta R_{\text{поравнања},c}(t_k) = +0,8 \cdot |\Delta R_{\text{кратки},c}(t_k)| - 0,6 \cdot |\Delta R_{\text{дуги},c}(t_k)|$$

$$\Delta R_{\text{нагиба},c}(t_k) = -0,65 \cdot |\Delta R_{\text{кратки},c}(t_k)| + 0,9 \cdot |\Delta R_{\text{дуги},c}(t_k)|$$

(2) Након израчунавања појединачних шокова из претходног става, исти се примјењују на каматну стопу неризичне криве приноса да би се добила каматна стопа $R_{i,c}$ којом ће се дисконтovati новчани токови по припадајућим временским разредима, у складу са чланом 12. овог упутства.

5.1. Коментари и упити у јавној расправи

5.1.1. Питање/коментар/сугестија

Везано за имплементацију сценарија из члана 10. Упутства достављено је питање банке да ли је предвиђено развијање техничких рјешења (образаца) од стране Агенције или је развијање наведених техничких рјешења обавеза сваке банке.

5.1.2. Одговор

Развијање предметних техничких рјешења, а везано за примјену сценарија каматних шокова из члана 10. Упутства, је обавеза сваке појединачне банке.